

Korošec.

Gospodarski in političen list za koroške Slovence.

Izhaja vsako drugo soboto

v Kranju (tiska Iv. Pr. Lampret-izdaja konsorcij „Gorenjca“; odgovorni urednik Lavoslav Mikuš).

Velja za celo leto 4 K in se plačuje naročninam in serati naprej. Vsi rokopisi pisma in druge pošiljke naj se pošiljajo na uredništvo in upravnništvo „Korošca“ v Kranju. Rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plačuje za enostopno peti-vrsto za enkrat 12 v, za dvakrat 18 v, za trikrat 24 v, za večkrat po dogovoru.

Posamezne številke stanejo 10 vin.

Štev. 15.

V Celovcu, v soboto, dne 23. julija 1910.

Leto III.

Koroške razmere.

III.

Oglejmo si nekoliko naše sosede Nemce, njih nakane ter njih delovanje! Nemci tvorijo na Koroškem dobri dve tretjini prebivalstva. Prebivajo v severnem in zapadnem kraju dežele, a tudi v slovenskih krajih, in sicer po mestih in trgih. Tukaj tvorijo takozvano inteligenco: uradništvo, trgovci in deloma tudi obrtniki, sodniki so Nemci. Pravzaprav so to nemškutarji, kajti pravih Nemcev skoraj ni v mestih in trgih po slovenskem delu dežele. Nemške naselbine v slovenskem delu so Spodnji Dravograd, Gutštajn, Prevalje, Pliberk, Velikover, Doberlvas, Železna Kapla, Borovlje, Podkloster, Trbiž in tudi v nekaterih večjih vaseh so že Nemci v precejšnjem številu. Celovec in Beljak sta že, ali pa bosta vsaj v kratkem popolnoma v nemških krajih, kajti, da izginejo Slovenci severno od Celovca ali tudi precej daleč proti jugu, je samo še vprašanje časa. Nasproti Slovincem, ki tvorijo po večini samo kmetijski in delavski stan, imajo Nemci vse stanovne. Veleposestniki, plemenitaki, ki imajo tudi v slovenskem delu lepa posestva, so skoro vsi Nemci. Grofje Gcs, Rosenberg, Thurn, Henkel-Donnersmark imajo v slovenskih krajih velik del najlepših posestev. Mnogo jih vedno bolj in bolj in v podjurski dolini imajo grofje Thurn v pliberškem okraju že največje in najlepše kmetije v svojih rokah.

Meščanski stan je v vsej deželi, tudi v takozvanih jezikovnih otokih, nemški, oziroma nemškutarški. Nemška buržoazija v mestih — tvorijo jo uradniki, trgovci, obrtniki — je najbolj zagriženo nemško-nacionalna; ona je največja sovražnica vsega, kar je slovensko na Koroškem; ona vodi vso koroško politiko in ves boj proti Slovincem. V njej imajo Slovenci najhujše protivnike in zatiralce.

Nemški kmet je — more se splošno reči — miren. Tudi ni nikakor na visji stopnji olike, nego

slovenski, kljub temu, da ima več pripomočkov do izobrazbe. Ima ljudske šole, ima kmetijsko šolo in nemško-nacionalna gospoda ga tudi neguje kolikor-toliko; ali kljub temu le ne nadkričuje slovenskega kmeta.

Delavci po mestih in v tovarnah so po večini nemški; v slovenskih krajih tudi slovenski; toda mišljenja so le nemško-nacionalnega ali pa socialno-demokratskega. Nemško-nacionalni so po večini vsled pritiska nemško-nacionalnih nadzorov in uradnikov.

Delavci so večinoma iz kmetijskih slojev, selijo se v mesta v tovarne in tu so po večini izgubljeni za Slovence. Pritisk od zgoraj, občevanje z Nemci, prejšnja vzgoja v šolah, vse to vpliva, da se slovenski proletarijat potujčuje takoj, čim je prišel v mesto.

Kakor že rečeno, tvori buržoazija v mestih in trgih naše največje nasprotnike. Vsa koroško deželo vlada samo klika uradnikov, trgovcev i. t. d. Vladajoča stranka v deželi sploh je nemška ljudska stranka. To stranko tvorijo po večini uradniki, deželni in državni, trgovci in zdravniki po mestih in trgih, potem razni fabrikanti i. t. d. Po deželi ima ta stranka glavno oporo v nemškutarških učiteljih, od katerih so najzagriženejši nastavljeni v najboljših slovenskih krajih. Izmed vseh alpskih dežel je Koroška najbolj nemško-nacionalna. Tu vladajo najzagriženejši Nemci in nemškutarji. Metolic, celovski župan, Dobernig, sin slovenskih starišev, poslanec celovškega mesta, Vsenemec profesor Angerer so znani voditelji koroških Nemcev. Nemški Volksrat za Koroško odloča o vsem, on poveljuje na vladi, vse se vrši po njegovem povelju, na njegov nagljaj se dela vsak korak. Vsa mesta ima v evidenci in povsod po deželi nastavlja svoje pristase. Nemški klerikalci imajo le v labudski dolini nekaj veljave; drugod pa gospoduje tudi po deželi nemška ljudska stranka s svojimi učitelji in zaupniki. Pripominjamo tudi, da v narodnih stvarih gredo nemški

klerikalci z nemškimi nacionalci roka v roki in poslanec Walcher ni nič manj nemško-nacionalen, nego Dobernig ali Angerer. Lahko rečemo, da se vsa politika nemških nacionalcev koncentrira v tem, da prejkoslej ponemčuje vso Koroško. V ta namen delujejo njih obrambena društva, podružnice Sül-marke in Schulvereine. Ta društva imajo v slovenskem delu dežele že toliko ali celo več svojih podružnic, nego Slovenci sami svojih obrambnih društev. Delujejo vzorno in s posebno vnamo se obračajo na slovenski Rož, ki se posebno v zadnjih letih rapidno ponemčuje. Lepa Rožna dolina, junska dolina, tudi zilska imajo že toliko zasejane ljulike tujih elementov, da človek najraje ne premissljuje o tem. Vse večje vasi v slovenskem delu dežele so zasejane z nemčurji, ki so propagatorji nemštva. V vsaki večji vasi, posebno v Rožu, nahajamo gostilničarje odločne nemškutarje, trgovce ravno take; vsaka večja vas ima nemškutarško požarno brambo, ali pevsko društvo, ki jih vodijo nemško-nacionalni učitelji. Ti zbirajo šoli odraslo mladino okrog sebe in jo še nadalje vzgajajo v svojem duhu. Kako da ti vzgojitelji vzgajajo mladino, smo že nekočkrat omenili. Kako agitirajo pri volitvah, je znano. Nemškutarški učitelji so najhujši zmaj, ki požira in okužuje slovensko mladino in jo jako pokvarja, da je izgubljena v vsakem oziru. Česa imamo ob takih razmerah, ki so — žal — prereresnične, še pričakovati? Nasprotni nam učitelji, razni gostilničarji in trgovci po vaseh v slovenskem delu dežele so tisti element, ki razjeda deželo in uničuje slovenski živelj na kmetih. Razen tega tvorijo mogočne nemške trdnjave po deželi železnice. Od spodnjega Dravograda do Beljaka ima južna železnica celo armado nemško-nacionalnih uradnikov, ki vplivajo na razvoj ponemčevanja.

Od Celovca do Področnice služi na državni železnici enako organizirano zagriženo nemško uradništvo; celo nadzorniki delavcev ne zastajajo za svojimi predstojniki, in na mnogih krajih se je že

PODLISTEK.

Kako je Jozef varoval „nemški karakter“ Nemčurske vasi.

Spisal Ferdo Plemit.

O lepi koroški vasi, tam pod strmimi gorami, o Nemčurski vasi, sem vam nekoč že eno povedal.

Čujte in strmite tedaj, kaj se je se dogodilo v slavni Nemčurski vasi. Po vsej deželi govore že o tej prigodbi, ali dobro je, da se taka stvar tudi patisne, da bodo se pozni rodovi vedeli, kako hrabro je Jozef, birič Nemčurske vasi, varoval nemški karakter.

To je bilo v onih časih, ko je oče Šušmar (podpisoval se je seveda Schutzmar) postal z malo večino glasov župan Nemčurske vasi. Takoj po svoji izvolitvi je svečanostno neznanil presenečenemu svetu, da hoče «hoh unt hajlig» varovati «nemški karakter» Nemčurske vasi. Pri tej prisegi se je morda spomnil, da se po Nemčurski vasi še vse premalo nemškutarji in da pačijo «nemško» lice te vasi še vse preveč slovenski napisi, osobito napis slovenske posojilnice, pri kateri je kot se že reče, ravno oče Šušmar sedel najbolj globoko v črnilo. Šušmarjevi pristasi so kajpada zagnali na županove besede pravcato indljansko vpitje v znak odobravanja in veselja. Nato so ga pili še en liter. Slednjič so spremili novoizvoljenega župana z godbo domov, kjer je padel v odprto naročje svoje žene, debelušne mamke Neže, ki bi bila vsled veselja najraje skočila iz kože, če bi skakati sploh še znala.

Ko je župan Šušmar ostal sam, pričel je premissljati, kaj vse je prisegel svojim pristasem, in zdelo se mu je, da je desti obljubil. Drugi župani obljublajo včasih, da bodo dobri občinski gospodarji, to je res že nekaj. Ali to se je zlelo očetu Šušmarju že prestarinsko. Kako vse drugače se je postavil danes on! Nemški karakter svoje vasi hoče varovati; kako done te besede lepo. Ali kar tako sam ne bo zmogel te ogromne naloga, to je vedel. Zato se je spomnil pri tej priči svojih občinskih uradnikov. Teh je imel enega samega, in sicer občinskega biriča in nočnega čuvaja v eni sami osebi. Birič pa je bil takrat Tratnikov Jozef. Tega takoj pokliče k sebi.

«Bog daj dober večer, gospod župan!» pozdravi birič Jozef, ko vstopi.

Župan Šušmar zbere obrvi v hude gube, pa odvrne: «Kut'n obent, her purgermaster, se reče, da bi te strela ti hundsvet bindišarski. Alston, kokr s'm že djav, den tajen karakter bo trieba vahtat, hoh unt hajlig. Anu ti, k' si gmanjsk' birič, ga boš še narbolj vahtu, krucitirken, pa še n'co. Alston, kokr s'm že djav, narprej n'ča boš marnju po slovenje, in den tajen karakter hoh unt hnt hajlig. Tot unt ta fel! S' dro razumu?»

«Ober pit si, g'spud purgermastr, kdu na bo razumu. Tot und ta fel, jaz mu bom že dan popra, zato s'm Tratnikov Jozef, pa avs! Če bo kuj mav pobrcnu, pa mu dam an šus med noje, pa avs. Marnju pa n'ča bom, nak po slovenje, nak po nemšk'»

«Po nemšk dro moraš marnjat'. Alston vid'm, da s' ti prov ta pravi za to službo. Alston abtretien, kerts ajh, marš!»

«Kut'n obent, g'spud purgermaster!»

In odšel je birič Jozef ponosno iz izbe. Salabolt, to je imenitno, to je imenitna služba nocoj, si je gotovo mislil. Menda se pa župan in birič kljubu visokoučeni nemčurski govoric nista prav dobro umela, drugače bi ne prišlo tako, kot je prišlo.

S svečanostnim obrazom stopi istega večera birič Jozef v svojo kajtico.

«Jera,» reče svoji ženi, «Jera, puško mi daj!»

Začudi se Jera na to možovo povelje, saj je njen mož le v zelo redkih slučajih šel s puško na rami na nočno stražo.

«Kaj pa ti bo puška?» ga vpraša.

«Vahtat grem n'co. En salamensk' ptiček mora bit' n'co v špekhamri! Gospod župan mi ga je prav posebno priporočil,» odvrne Jozef, vrže puško na ramo in vtakne naboje v žep.

«Jojžeš na,» se prestraši Jera, «kakšen rokomalhar celo?»

«N'ča vem! Nek' vandrov, pa prov ta fine sorte je menda. Gospod župan mi je marnju samo o tajc karakterju.»

«Bo pa že tako. Jójžeš, Jozef, da se ti kaj ne prigodi na vahti.»

«N'ča boj se, Jera!» reče še Jozef in zapusti s ponosnimi koraki svojo koč.

In sedaj je stal pred ogajegasno hišico, kamor so zapirali v Nemčurski vasi razne postopače, ker posebne občinske ječe vas ni imela.

prigedilo, da so naravnost prepovedali delavcem med seboj slovensko govoriti (Prevalje). Kako se siri neraskutarjenje med delavci, to je groza opazovati. Česte imamo priliko, da občujemo z železniškimi delavci; žalostno je poslušati, kakov jezik govorijo ti nesrečneži. Vsi izrazi, ki se tičejo železnice, so tuji, spakedrani, in kar so si pridobili tujk že v šolah in potem pri železnici, se zlija v naravnost neznamenit jezik. Zanemarjenost železniških delavcev na Koroškem je velika, zganjpitje, surovost i. t. d. je splošno. Južna železnica nima niti enega slovenskega napisa; uradovanje je povsod izključno nemško. Nemško-nacionalni element na deželi tvori nadalje razni občinski tajniki, orožniki, finančni stražniki, in vlada se sporazumno s Volkaratom ob nastavljanju in prestavljanju ozira na njih mišljenje. Slučajev bi bilo za to neštivilno. Kolikokrat sem bil posebno pri finančnih stražnikih za tolmača, če so imeli pri Slovincih opravka! To bi bila kratka črtica o nemškem prodiranju na deželi.

Dopisi.

Borovlje. V nedeljo dne 17. t. m. udeležil se je naš „Sokol“ zleta „Župe gorenjskih Sokolov“ na Jesenicah. Prvi koroški „Sokol“ je postavil 15 mož v kroju, ki so neustrašeno boljše kot vojaki korakali skozi Borovlje. Sprevod z godbo po Jesenicah je bil veličasten. Na čelu celega spreveda, v katerem je korakalo okoli 250 Sokolov, so korakali dva zastavonoše in starešini najstarejšega in najmlajšega društva J. Sajovic iz Kranja in J. Mišič iz Borovelj. Proste vaje, izmed katerih je bila posebno peta zelo težka, so izpadle izborni, tudi telovadba borovskih Sokolov na bradli je bila skozinskoz dovršena. Žal le, da smo se morali tako hitro zopet odpeljati domu. — Ker je naš „Sokol“ že v vsakem oziru utrjen, ustanovil se bo v najkrajšem času „Sokol II.“ na Koroškem. Za to bratsko društvo je orodje že pripravljeno. Članov-telovadcev se je dozdej prijavilo 15, podpornikov 40. Več o pravem času!

Borovlje. (Polet Sokola na Jesenicah.) Nepopisno veselje je zavladalo zadnji nedeljo med Slovinci, še večje pa med mladimi sokolčki, ko so se prvič postavili v kroju v dosti močni četi. Ni še preteklo leto, kar se je ta Sokol ustanovil. Ali pri zadnji priložnosti je pokazal, da je vreden član krepke gorenjske župe, katera mu je priredila na Jesenicah sijajen sprejem. Tu so si pogledali bratje iz oči v oči, stisnili krepko roke in na iskrenih očeh kremenitih, izvežbanih Gorenjcev je bilo poznati, da gledajo z zadovoljstvom in zaupanjem v bodočnost na mlade, življenjapolne Korotance. Tem pa je rasel pogum in navdušenje ob pogledu na številne brate, katerih varstvo jim je zajamčeno tudi na Koroškem, videli so na izurjenih telovadcih vzore, katerim se bo izkušal vsak po močeh približati. In tudi mnogobrojni drugi Korošci, ki so bili pri slavnosti navzoči, so čutili silo močne zveze, ne samo vseslovenske, ampak vseslovanske. Ponosno so gledali na svoje zastopnike v kroju in si v duhu goreče želeli, da bi vsi slovenski koroški mladeniči postali taki narodni bojovníki. Vreme je bilo zelo ugodno, tako da se je ves program mogel točno in v splošno zadovolnost izvršiti. Posebno pa je naš Korošče navdušil nastop so-

kolskega naraščaja, tako ženskega, kakor moškega. Upajmo, da se tudi pri nasvecepi sokolska misel čim prej mladini v srce. Le prezgodaj je prišla ura ločitve, ker so se morali Korošci radi neugodne zveze takoj po telovadbi odpeljati. Priserčno je bilo slovo, vsi so se tolažili z besedami: na svidenje! Na zdar!

Borovlje. (Prihod Sokola.) Debelo so gledali turnarji na kolodvoru rdeče srajce Sokolov, ki so se vračali z Jesenic. Bili so čisto osupljeni in zbegani, le tupatam je kateri spustil kak hripav „haj!“, dočim je bil nastop Sokolov tako samozavesten in dostojen, da je zbudil spoštovanje tudi med treznejšimi Nemci. S trdnimi koraki in z glavo pokoncu so odkorakali naši Sokoli proti trgu, dočim jih je truma nasprotnikov s sovražnimi pogledi spremljala. Ali na čvrstih postavah in na odločnem nastopu naših narodnih vojakov je bilo poznati, da so pripravljani na vsak slučaj. To so videli tudi nasprotniki, zato so tudi brzdale svojo gorečnost. Sele, ko so Sokoli odkorakali mimo kavarne in Pravha, so daleč zadaj dobili nekateri sapo in korajžo ter zahreščali svoj „haj!“. Dobili so v odgovor gromovit „Na zdar!“

Struga. Dne 9. t. m. smo pokopali starega Janeza Harniša, p. d. Balosarja. Bil je priljubljen in spoštovan gospodar, kar je bilo videti na obilem spremstvu k zadnjemu počitku.

Koventava V Celovcu v bolnišnici je umrla nagle smrti mlada Ogrizova gospodinja. Žalujemo možu izrekamo iskreno sožalje.

Podgora. Naš prijazen kraj v senci zelene Žingarice je celo pripraven za letovišče; zato so že od nekaj prihajali letoviščniki prav radi k nam, toda toliko kolikor letos jih še nikdar ni bilo. V hotelu „Na pošti“, katerega posestnik je Slovincem prijazen, je oddan in zaseden zadnji kotiček. Med drugimi gosti je tam tudi ravnatelj mariborske gimnazije g. vladni svetnik Glowacky z rodbino. Čudno pa se bo marsikomu zdelo, da je sicer krasni hotel „Karawankenhof“ primeroma prav slabo obiskan, čeravno se je delala za njega po celi Avstriji in celi Nemčiji po nemškonacionalnih društvih velikanska reklama. Pač umljivo; kateri izobražen človek pa bi še hotel s propadlimi borovskimi nemškutarji pri eni mizi skupaj sedeti?

Sele. Pri naši občinski upravi vrtajo nemškutarji v enomer naprej, c. kr. oblasti v Celovcu pa jim gredo pri tem delu na roko in so jim napravile po našem mnenju sicer otročje veselje, da bomo morali pod predsedstvom nemškutarskega starešine še enkrat voliti župana. Upamo, da se tudi to pot izjalovijo vse umazane nakane naših nasprotnikov.

Globasnica. Kakor se sliši, imajo nemški učitelji take buče, da jih tudi slovanski otroci ne morejo naučiti slovenščine. Tukaj so obupali otroci že nad dvema učiteljema in niso odjenjali prej, da se je poslalo ta dva biserja nemške nardarjenosti naprej.

Borovlje. (Izgubljeno.) Na poti iz Borovelj na Dolane se je zgubil v nedeljo, dne 10. t. m. lepi, pravi (Gamsbart) ki je vreden 20 K. Pošteni najditelj je prošni, da bi ga vrnil Ivan Ravnikarju, puškar na Trati pri Glinjah h. št. 3, za kar dobi 2 K najditeljine.

Borovlje. Odbor I. tel. društva „Sokol“ v Borovljah na Koroškem se najprisrčneje zahvaljuje slavni „Narodni Tiskarni“ za 100 K, katere je podarilo vodstvo na občnem zboru, gosp. tr-

govcu Omersi v Kranju za 50 K kot ustanovnino in gosp. Milko Hrašovcu pravniku v Pragi za nabranih 27 K na promočnem večeru gg. dr. Kisovca, dr. Berceta in dr. Laha, ter za drugič nabrane 7 K v veseli družbi, ki je slavila odlični izpit pravnika Wieserja. Še enkrat prisrčna hvala vsem in krepki Nazdar!

Borovlje. Südmarka je poslala sem zaslužni križec s pripombo, da se ga naj izroči tistemu, kateri si je pridobil pri občinskih volitvah v Selah največjo zaslugo. Dolgo je trajalo posvetovanje: eden je predlagal tega, drugi onega. Nazadnje se vzdigne najpametnejši in pravi: „Veste kaj, vse delovanje od naše strani bi ne bilo imelo vspeha, če bi ne bil prišel v Sele dr. Brejc in bi ne bil zbegal ljudstva s kričavim govorom „Kratek odmor. Nato so se pa slišali glasi: „Res je.“ — „Tako je.“ — Dr. Brejcu čestitamo!

Odnekod. („Mirova“ prismoda.) Piše se nam: V zadnjem „Korošču“ je bilo brati, da ima „Mir“ urednika Prismodeta. Ta urednik je res prava prismoda. Kolikokrat bodeš prišel v Celovec, tolikokrat te bo lovil na kolodvoru. Če bo sedelo kje par Slovencev, alo: je že ta prismoda zraven. Večkrat sem si že mislil: Ali ima „edino glasilo koroških Slovencev“ res tako malo dopisov, da mora loviti in izpraševati njega urednik, po kolodvoru ljudi? Dokaz, da za to „edino glasilo“ le ni veliko zanimanja med ljudstvom. Neznani znanec.

Globasnica. Na našo šolo se je hotelo vtihotapiti za stalno učiteljico Weiß, kateri sicer slovenski kruh dobro diši, jezik slovenski pa zelo smrdi. Dejali smo pa: ne boš! Ob času, ko izpuščajo v Gradcu iz službe mirne Slovence, se prestavlja med Nemce slovenske učitelje in učiteljice, bi pa morali gledati tu tako provokaterko. Deželni šolski svet ve, da si z nami nikdar ne bode uganjal šal.

Žitaraves. V tukajšnji okolici, posebno v ravnini proti Galiciji se izorje pri sejanju ajde čudno veliko kebrovih črvov. Nekatero njive (posebno turščica) so od teh skoro uničene.

Galicija. Kakor se govori, je bil po dom. Kosmič (Lečne) v tukajšnji gostilni dobre volje in je kazal denar. Ko je šel domov, so ga napadli pobalini ga pobili na tla, mu vzeli denar, potem ga pa vrgli v Dravo. (Pot, po kateri je šel domov, leži ob Dravi.) Pri padcu v Dravo pa je še obvisel in se skobacal srečno na suho.

Galicija. Pri nas smo imeli občinske volitve in na to volitev župana. Kakor poročajo „Štimce“, so se sešli po tej volitvi občinski možje v neki tukajšnji gostilni in so se držale govorance v „tajchfreiheitliškimi mislih“. No, da bo občinski zastop „freiheitlich“, to želimo in s pravico upamo, ali to pa kar povemo, da „tajch“ nikdar ne bo. Tu je slovenska zemlja! Sicer se bomo pa informirali, ali se postavlja naš gosp. župan res na smešno nemškutarsko stališče. Upamo, da on kot pameten mož ve, kje da smo. Stvar je taka, da bode šlo še brez nemškutarije dovolj trdo.

Izpod Obrja Okoli dne 20. minulega meseca je ušel čez Miklavčevo planino na Obrju vol. Klatil se je več dni tu okoli. Predno pa je zvedel gospodar, da se je izgubil in predno ga je prišel iskat, se je zopet zgubil in iščejo ga od tistega časa dalja zastoj. Vol je ob straneh rujav, na križu pa bel in sliši po dom. Brodniku pod Glinjami ob Dravi. Vol se gotovo pase kje na samotnem. Kdor bi ga zapazil, naj to naznani po dom. Brodniku v občini Šmarjeta v Rožu ali pa tudi uredništvu „Korošca“. Gospodar mu bo dobroto gotovo dobro plačal.

Apače. Pred par tedni se je klatil tu po dom. Brodnikov vol (ob Dravi pod Glinjami). Pred kratkim je prišel pa zopet junec, ki je zgoraj bel, ob straneh pa rujav. Star je kakih 12 mescev. Hrani ga iz dobre volje posestnik gostilničar po dom. Zudlar.

Odnekod. (Surovost nemškutarjev.) Kde od dragih bralcev ni bil že sam priča kakoga surovega pogovora ali čina od strani nemškutarjev? Saj je splošno znano, da so te vrste ljudje, kakor spleh vsi naši nemškonacionalci brez razlike stanu in predizobrazbe, ob danih prilikah prave surovine, ki se tudi podlega čina ne boje. Dokazov za to trditev je videti ali slišati danadan, v javnem, zasebnem in celo uradnem življenju, osobito pa tudi v časnikih. Ravno pred kratkim smo brali v nekem nemškonacionalnem listu o ostudnem napadu na slovenskomislečega učitelja. Očitala se mu je neznačajnost, ker je za časa študij bival v semenišču, a je sedaj Slovenec (!), predbacivala se mu je nehvaležnost napram nadučitelju, ki ga je svoječasnno dal studirati in slednjič se mu očitati njegovo pokolenje. Dragi bralec, kaj rečeš na take očitaje? Najostrejša obsodba je vredno. Ko bi mi bili takšne omejene duše kot večina nemškutarjev, bi lahko enako z enakim vračali. Tudi mi bi mogli očitati istim učiteljem in uradnikom, ki so le vsled znanja slovenščine dobili boljše mesto med Slovinci neznačajnost, ker ne držijo k slednjim, pa tudi nehvaležnost napram slovenščini, ki jim je dala boljsega kruha. Vprašali bi tudi dalje tiste ponemškutarjene učitelje iz sosednjih slovenskih dežel, kdo da jih je dal studirati, slovenski ali nemški učitelji? Ravno v tem pričujočem slučaju bi morali izrečno povdarjati, da le slovenski učitelji, ozir. nadučitelji. Ali ni tako gospod nadučitelj J.č? Ali ste vi kaj hvaležni? Kar se pa

Stal je Jozef s puško na rami na straži. Noč je nastopila, ona hladna, bajna poletna noč, ki je vživaš med koroškimi gorami. Megla se je vlekla iz gozda in zagrnila polje in ljubo vasico.

Slednja luč je ugasnila v oknu, slednji šum je potihnil v hlevu. Zaspal je trudni kmet.

A Jozef je stal neustrašeno na straži kot pred leti na cesarskih orožnih vajah. Ali tedaj je bilo drugače, vse je bilo le igra, danes pa je bila krvava resnica. Tam za omareženim oknom je počival po Jozijevem mnenju najhujši rokovanjač v deželi. To ni nikaka šala. Jozef je nabil puško. Potem je hodil z omerjenim korakom gorindol, sto misli v glavi.

«Kaj neki dela ta ravbar, da je vse tako tiho v lopi? Sji gotovo ne, drugače bi se čulo drnjohanje. Vsi postopači namreč drnjohajo. Da bi le ne zvrta kakšno luknjo v zid. Vrta, vrta, zvrta in mi skoči za vrat, pa je po meni, predno primem še puško v roke,» si misli v strahu pa sname orožje z rame. Sedaj je bil mirnejši. Pazno prisluškuje pri oknu.

Vse tiho.

«Da bi ga ogovoril, pa povprašal, kaj dela?» si misli Jozef. «Nemara ni tako hud človek. Slovenje seveda ne smem, a nemško že morem, je dejal župan. Nu pa poskusimo.»

Stopi k oknu ter prične:

«Alston, gospod karakter, alston bi gets?»

Nič odgovora. To vznemiri Jozefa še bolj.

«Alston, saj se t' n'ča zgodi! Alston premarnajte! Kej pa devate tantre? Alston niks tajč?»

Grobna tišina tudi na te besede. Jozef napne v svetem strahu petelina svoje puške in krične:

«Alston, premarnaj! Ajns, cva, draj, oder i sias!»

Š: vedno nobenega glasu. Mrzel pot oblije Jozija. Puško dvigne k licu, in strel zadoni v lopo, odkoder se sliši kot nekako cviljenje in prasketanje.

Hip pozneje se stoje sosedje okoli smartno bledega Jozefa. Tudi župan Šušmar je pridirjal v samih spodnjih hlačah.

«Koj pa delaš tukila s pukšo?» vpraša razjarjen Jozefa.

«Vahtu s'm, g'spud purgermajstr, pa ker ni tov premarnjat', s'm ga ustrielu.»

«Koga pa?» vprašajo vsi.

«Nu koga, den tajčen karakter, k' s'm ga vahtu, kokr so purgermastr ukazal. Mrtov bo prov gvišno, saj je tku h'du zacvilu.»

Župan je nekaj zaklel, kaj, se pravzaprav ne ve več. Potem so pa odprli vrata v gasilniško lopo. Notri seveda niso našli nobenega človeka, ne živnega, ne mrtvega. Zato so pa opazili, da je Jozefjeva kroglja dvakrat prebila novo brizgalico.

Župan se je kljub svoji hudi jezi trudil na vse moč, da bi se stvar ne raznesla, a kljub temu se je kmalu zvedelo, kako je burič Jozef varoval «nemški karakter» Nemčurake vasi, in kako je ta «nemški karakter» v Nemčuraki vasi zdaj žalibog že dvakrat preluknjan.

tiče pokolenje, ozir. staršev učiteljev pa menimo, da je za vsakega čast, kdor se povzdigne socialno višje nad svoje starše. Glavna stvar pri tem je, da je dotični pridem in pošten. Obratno pa poznamo več učiteljev, ki (so sinovi) izvirajo iz bolj-
ših stanov, pa so prav obžalovanja vredne kreature. To si naj zopomni naše narodni nasprotniki za drugikrat, da naj pometajo najprej pred svojim pragom, predno nam kaj očitajo. Neki opazovalec.

Narodne zadeve.

Najvišji sodni dvor je razsodil, da mora dati tudi na Koroškem deželni šolski svet Slovence slovensko šolo, če jo zahtevajo. Ko je to zvedel celovski Metnitz (jurist!), sklical je na troške bogatega Celovca „trauersalamander“, ker j pokopana sedaj na Koroškem pravica.

Za koroške Slovence velevažno razsodbo je izdalo c. kr. državno sodišče na Dunaju. Za prav je namreč spoznalo, da je c. kr. deželni šolski svet koroški in c. kr. naučno ministrstvo kršilo postavlo s tem, da se je hotelo prebivalcem na Strojni in v St. Danijelu usiliti utrakvistično šolo. Te občini prideta sedaj do šol, kakor sta že prej hoteli, ter dobita slovensko ljudsko šolo. Tako je prav. Upamo, da se zdaj oglase vse v resnici slovenske občine ter zahtevajo slovenske ljudske šole. Te so za nas edino prave s pedagoškega stališča. Kar se pa tiče nemščine, se staršem nikakor ni treba bati, da bi se je otroci ne naučili; poučevala se bo tudi nemščina, in sicer kot učni predmet na podlagi materinščine. Tako se bodo naučili lepo slovensko in nemško, in ne kakor zdaj, namreč nič. „Mir“ se povodom te razsodbe zaletava v družbo sv. Cirila in Metoda, češ, da ona nič ni delala. Tukaj pa je stvar taka: Do glavne skupščine na Bohinjski Bistrici je bilo vodstvo družbe gospodom v Celovcu po volji; pozneje pa gospodje v Celovcu z vodstvom družbe niso več bili zadovoljni ter so celo zahtevali, naj družba opusti svoje delovanje na Koroškem ter so njeno delovanje kjer le mogoče ovirali. Če pa zdaj očitajo družbi, da nič ni delala, pade seveda na prejšnje vodstvo, ki je stalo z gospodi v Celovcu v najboljših odnošajih. Torej se bijejo ti ljudje zdaj sami sebe po zobeh.

„Miru“ v odgovor. Dve laži smo ti, dragi nam prijatelj „Mir“, že dokazali, tako da si jih moral mirno pogoltniti. Pečat lažnjivosti si si s tem vtisnil na svoje čelo. Naravno je, da hočeš izbrisati to črno piko; a hudo se motiš, ako misliš, da se ti bode to posrečilo z novimi lažmi. Grešnik se greha otrese, če dela pokoro, ne pa če greši dalje, kakor ti. Grešil si in zlagal si se namreč znova, ko si trdil, da dr. Müllerjeva hčerka ne zna slovensko, in priznaj, da si pisal neresnico. Mimogrede ti pa še zašepčemo na uho, da bi ti boljše storil, če bi ti nekega odbornika „Slovenskega šolskega društva v Celovcu“ vprašal, zakaj da njegova hčerka nič ne zna slovensko govoriti. Pa seveda, ti rajši pometaj pred tujim pragom, kjer nič ni smeti, kakor pred lastnim, kjer je nakopičena že cela grmada. Hudo se motiš tudi, ako misliš, da boš pečat lažnjivosti spravil s svojega čela s tem, da očitaš nam laž. Mi se nikdar in nikoli nismo zlagali in bi tebe radi tega očitanja radi in lahko tožili, pa rajši ne, ker sicer boš zopet javkal: „Vidite, kaj je narodno delo „Koroščancev“! Tožijo nas!“

Nove baharije „Mira“. Dr. Brejc je v zadnji številki „Mira“ napisal ali pa je dal napisati nekaj prav velikih baharij. Državno sodišče je namreč na pritožbo „Šolskega društva“ razsodilo, da so utrakvistične šole na Koroškem nepostavne. To ni nič čudnega, ampak je samoposebi umljivo, ker je tudi glede utrakvističnih šol na Štajerskem pred kratkim imenovano sodišče ravnotako razsodilo. Na Štajerskem ni prišlo nikomur na misel, kako osebo, ki je morda pritožbo napravila, v nebesa povzdigovati, ampak se je o stvari sami mirno poročalo. V „Miru“ pa si poje dr. Brejc sam slavnostno pesem, da je ostudno. Ni ga sram sedaj, ko je že skoro 10 let na Koroškem, hvaliti se z vspehom, ki bi moral biti pridobljen že pred mnogimi leti, če bi se predsedniku „Kat. pol. društva“ na Koroškem šlo res za koristi Korošcev. Ali je „pol. društvo“ doslej tako trdo spalo, da sploh nobene prave pritožbe niso znali gospodje napraviti, ali jih je šele sedaj kaka čudna pamet srečala. Naravnost neumno in neodpustno pa je, če se dolži Ciril-Metodovo družbo, ker so ti gospodje dosedaj spali. Saj so bile podružnice v rokah dr. Brejca in njegovih

najožjih kompanjonov. Če bi ti ne bili takrat pasli take lenobe, kakor so jo, bi imeli že davno neprimerno več, kakor bomo imeli čez leta. Dr. Brejc se je s svojo baharijo v zadnjem „Miru“ sam udaril po obrazu, kajti nam je ž njo samo povedal, da skoro celo desetletje ni storil svoje narodne dolžnosti in nam je s tem svojo neodpustno lenobo skrajno škodoval. Kako dobro je, da jim mi gledamo na prste; mogoče se bodo sedaj poboljšali.

Koroške slovenske občine, ganite se! Zelezo kujte, dokler je vroče! Slovenske občine, izrabite razsodbo državnega sodišča! Občina Št. Danijel pri Prevaljih se je pritožila proti vsiljivemu nemškemu pouku v šoli. Državno sodišče je sedaj razsodilo, da je deželni šolski svet kršil člen 19. drž. osnov. zakonov, ker se v mešanih deželah ne more nihče siliti, da bi se moral učiti drugega deželnega jezika. Taka krivica pa se godi vsem slovenskim občinam na Koroškem. Zavedne slovenske občine, kakor Tolsti vrh, Črna, Kotlje, Libuče, Bistrica, Blato, Vogrče, Globasnica, Podljudelj, Slov. Plajberg, Rože k i. t. d. ganite se! Dr. Brejc, ki je prevzel vesoljno reševanje koroškega slovenstva, bo gotovo napravil brezplačno vse tozadevne prošnje in pritožbe.

Poslanec dr. Stelnwender je praznoval 25 letnico svojega delovanja kot poslanec. Čestitali so mu tovarši, občine in različne korporacije, lahko bi se ga bili spomnili tudi koroški Slovenci na ta način, da bi mu poklicali v spomin njegovo v dežel. zboru koroškem storjeno obljubo, da dobe koroški Slovenci slovenske ljudske šole, katere obljube pa še do danes ni izpolnil.

Žalostna slika slovenskega šolstva na Koroškem se nam nudi, ako listamo po koroških srednješolskih izveštjih. Letno šolsko poročilo realke v Celovcu za leto 1909. izkazuje med 380 učenci — 6 Slovencev. Beljaška gimnazija šteje med 279 učenci 12 Slovencev, na benediktinski gimnaziji v Št. Pavlu je 14 Slovencev med 183 učenci, na gimnaziji v Celovcu pa je med 480 učenci le 81 Slovencev. Temu je vzrok to, da Slovence ubijejo že v ljudskih šolah!

Slovence opozarjamo, da gospod deželni šolski nadzornik ne trpi, da bi ga imenoval kdo „pedagoga“. On namreč ve, da od slovenske strani tega priimka ne zasluži.

Celjski sokolski zlet dne 14. avgusta 1910. Meseca avgusta se bo vršila v Gaberju, pred vrati nemškega Celja, velika in pomembna narodna slavnost, ki zasluži pozornost cele Slovenije. Ne le, da se bodo takrat zbrali naši čili sokoli iz vseh slovenskih zemelj, da proslavijo z bratskim društvom, celjskim „Sokolom“, otvoritev krasnega „Sokolskega doma“ v Gaberju pri Celju, isti dan se bode tudi zbralo na „vročih celjskih tleh“ na tisoče slovenskega ljudstva, da manifestira za slovenski značaj celjske okolice in dokaže, da imamo brezpogojno domovinsko pravico tudi v mestu. Ne moremo tu naštevati žrtev in težav celjskega „Sokola“ in vsega celjskega slovenstva s stavbo „Sokolskega doma“; ali danes nam utripa srce veselja in ponosa, ko gledamo lepo praktično urejeno poslopje, pomnik slovenstva v Gaberju. Vabimo torej vse Slovence na slavje, ki se bo vršilo v nedeljo, dne 14. avg. 1910 v Gaberju pri Celju. Sokolskega zleta se udeležijo poleg slovenskih tudi hrvaški, srbski in češki sokoli. Ves prostrani vrt „Sokolskega doma“ se bode isti dan izpremenil v veliko zabavišče, kjer bomo dragim gostom in prijateljem po možnosti postregli. Javna telovadba se vrši blizu „Sokolskega doma“ na posebej za to prirejenem telovadišču. Slavnost obeta biti ena največjih, kar jih sploh kdaj videlo slovensko Celje in se delajo za njo že velikanske priprave. Kdor torej le more, naj pohiti dne 14. avgusta v Celje, posebno, ker je v pondeljek, dne 15. avgusta tudi praznik. 14. avgust bode praznik cele Slovenije!

Še umiranje se je podražilo. Občinski svet v Beljaku je napravil novo pokopališče in je pri ti priliki zvišal vse pristojbine, za mrliški ogled, za grobe, za kopanje in zasipanje grobov, za rakve i. t. d. Poročevalec občinskega sveta, dr. Aichelburg, je to zvišanje pristojbin utemeljeval kratko, a jedrnato. Rekel je: Ker se vse podražilo, se mora tudi umiranje podražiti.

Očala za slovenske učitelje. Kakor slišimo, želi velikovski šolski nadzornik, gospod Socher, da bi nosili slovenski učitelji take očale, skozi

katere bi se bral „Stundenplan“ tako-le: Od 9 do 10: tajč, od 10 do 11: nemško, od 11 do 12: švobiše sprohn, od 1 do 2 pa zopet od kraja. Za nemške učitelje bojda takih očal ni treba, ker ti vidijo v „Stundenplanu“ itak le tajč, nemško itd.

Za boroveljskega Sokola je daroval gosp. Hinko Suttner, trgovec in posestnik v Ljubljani, 50 kron. Živel!

Gospodarska vprašanja.

Sesanje ali napajanje telet.

Teleta lahko redimo na dva načina: 1.) Da ga pustimo sesati pri materi; 2.) Z napajanjem. Nobeden teh načinov nima kakih izrednih prednosti, temveč ima vsak svoje dobre in slabe strani, ter imamo s pravilno porabo pri obeh načinih ugodne uspehe.

Če pustimo tele sesati, se isto rado dostikrat kar poleg krave priveže, da sesa po poljubnosti; ta način je manj priporočljiv, ker je prvi čas po porodu tele v nevarnosti, da ga krava pohodi in ker se krava zaradi teleta vedno po nepotrebem vznemirja. Zato je boljše dati tele v ograjen prostor blizu krave, da ga ona vidi, v katerem je neprivezano, ker je prosto gibanje za tele jako koristno. Prve dni se pusti tele po štirikrat, pozneje pa po trikrat na dan k materi v natančno določenih presledkih. Pri tem načinu imamo to dobro stran, da ni treba krave molziti in šele potem mleka dajati teletu. Tele dobi mleko pravilne toplote, brez vsake nesnage, mleko je nepokvarjeno, kar je velikega pomena, da telečja driska ne more tako hitro nastopiti. Pri sesanju obdeluje tele kravje vime pravilno, vsled česar narašča množina mleka. V novejšem času se tudi, in to s pravico, poklada veliko važnost na obdelovanje vimena, kakor je recimo Hegelundov način. Tele samo pa obdeluje vime z butanjem in valjanjem na najnaravnejši način. Dokler tele ne porabi samo vsega mleka, kakor je to dostikrat v prvih dneh po porodu običajno, mora se krava po sesanju ali pa tudi že med sesanjem temeljito izmolziti, ker je v vimenu ostalo mleko v svojih posledicah škodljivo. — Navedene prednosti sesanja so gotovo pomenljive, osobito nekatere zaslužijo vso pozornost in važnost, zato je tudi lahko razumljivo, da se drži večina živinorejcev tega načina odreja telet.

Vendar pa imamo iz gospodarskega ozira škodo ali izgubo pri sesanju telet. Prvič se ne more teletu natančno potrebne množine mleka odmeriti in je torej lahko mogoče, da dobi premalo ali pa tudi preveč mleka. Druga napaka pa je prehitro odstavljanje teleta od sesanja. Živinorejcem je gotovo znano, kako se tele in tudi krava vsled odstavljanja vznemirja in razburja. Tele se, kakor se gospodarji radi izražajo, „joče“ za kravo, ali pravzaprav za vimenom, več dni zaporedoma in je končni uspeh celega odstavljanja vkljub vsej skrbnosti ta, da tele oslabi, se posuši in ostane dolgo časa brez vsake rasti in nadaljnega razvitka. Pravijo sicer, „mlečno meso“ mora dol, toda to mnenje je popolnoma krivo, kajti pri pravilnem počasnem odstavljanju se teletu odvzeto mleko nadomešča z zmletim ovsom, oljnatimi tropinami in zato ne more izguba na teži telesa priti v poštev; vendar se vsled odstavljanja vkljub temu tele in s tem seveda tudi krava vznemirja, kar pa teletu ne doprinaša ravno očitvidne izgube. Kakor tele po materi, istotako je tudi krava za teletom več dni nemirna in razburjena; ona je malo in daje seveda tudi malo mleka. Vsled navedenih neugodnosti, ki so združene s sesanjem, se poslužuje v novejšem času mnogo živinorejcev napajanja telet. V tem slučaju se tele hitro po porodu spravi v gotov prostor, da ne pride s kravo nič več skupaj.

Kakor pri sesanju, ravnotako se mora tudi, če tele napajamo, prvo mleko dati teletu. To mleko je gosto, rumenkaste barve, ki povzroči, da se tele očisti. S tem mlekom se črevesa teleta nekako pripravijo za prebavo nadaljne hrane. Tele se napaja bodisi s posebno napajalno pravico, ki ima zato nalašč prirejen sisek, podoben kravjemu sisku ali pa se vzame kako ne preveč plitvo posodo ter se navadi tele, da sesa na prst. Na slednji način se hitro navadi, da začne piti kar samo iz posode brez porabe prsta. — Pri napajanju se lahko daje teletu natančno odmerjeno množino mleka. Dobiti mora dnevno šest del od svoje telesne teže dobrega mleka, katero se mu daje v prvih dneh v štirih, pozneje pa v treh presledkih na dan. Če tehta na pr. bolj slabo tele takoj po rojstvu 30—40 kg, ima dobiti na dan 5—6 litrov mleka. Srednje močno tele tehta do 42 kg, zelo močno pa po 50 kg in še več. Po tej teži je tudi določevati potrebno množino mleka. Kakor tele raste in postaja težje, je tudi množino mleka pomnoževati. Ko je tele staro štiri tedne, začeti mu je dajati dobrega mehkega sena, zmletega ovsa, zdrobljenih oljnatih tropin ali otrobov. Ono začne dano mu hrano vohati in lizati ter se navadi kimalu, da jo začne počasi zvečiti in jesti. Potem mu je začeti od dosedanje množine mleka počasi nekoliko utrgavati, najlažje na ta način, da se mu daje potem do starosti šestih tednov mleko samo dvakrat na dan,

do šestega tedna pa samo enkrat na dan. Ko se tele enkrat na gori navedeno krmo privadi, potem se lahko z dajanjem mleka popolnoma preneha. To ustavljanje se vrši brez vsakega vzne-
mirjenja krave ali teleta, tele ne izgubi pri pravilnem oskrbovanju nič na svoji teži in ne zaostane v zasti.

Da se pa navedene prednosti napajanja v resnici obnesejo, je potrebno, da se ravnamo po sledečih točkah:

1. Natančno določiti po teži telesa potrebno množino mleka
2. Skrbeti povsod za skrajno čistoto.
3. Da se daje mleko v pravi toploti, t. j. v toploti, kakor bi ga tele dobilo, če bi sesalo kravo.

Na zadnji dve točki je v mnogih gospodarstvih paziti jako težko. Če pa ne držimo skrajne čistote, ali če ne dajemo mleka v potrebni toploti, lahko zbole teleta na driski in vsled tega poginejo. Kdor torej nima zanesljivih poslov, stori boljše, če pusti teleta sesati.

Svetovna politika.

* **Delegacije** se imajo letos sklicati meseca novembra. Natančen rok še ni določil. Vsem trem vladam bi bilo namreč najljubše, če sploh ne bi bilo treba sklicati tega kurioznega parlamenta. Tam bo namreč treba poročati o stroških, ki jih je povzročila aneksija Bosne in Hercegovine, kar bi se bilo moralo zgoditi že lani. To pa nič ne diši režiserjem avstro-ogrskih politike. Ampak presveti militarizem je zopet lačen in brez delegacij in vo-
vega denarja. Torej bodo delegacije sklicane. In tam se bo odigrala komedija, ki je zelo zabavna; le ne vemo, če se ne bo ljudstvu zdela nekoliko predraga. Razširja se namreč sledeča «nedolžna» vest: «Da je Avstro-Ogrska že začela s stavbo dvidnautov, ni več tajnost. (Vlada je namreč želela, da bi ostala tajnost) Izvedelo se je, da ima Stabilimento Tecnico v Trstu že dva dvidnauta v delu. Ker mornariška uprava ne more nakazati potrebnih denarnih sredstev brez ustanovnega dovoljenja (kako ustavna je mornariška uprava!) je Stabilimento Tecnico sklenlo, oskrbeti stavbo prvih dveh dvidnautov na svoj račun (!?) Vlada bo napravlja tej zadevi šele takrat zavzela stališče, kadar bodo delegacije izjavile, da soglašajo s temi izdatki (kar bodo delegacije v svoji ponižnosti seveda takoj storile). Proračun za leto 1910 in 1911, ki se predloži delegacijam, bo že obsegal prva dva obroka za stavbo prvih dveh dvidnautov. Druga dva dvidnauta se imata šele prihodnje leto vzeti v delo in sicer v mornariškem arzenalu v Pulju, oziroma v ladjedelnici «Danubius» na Reki.» — No, štirje dvidnauti, kaj pa je to? Morda ne bodo veljali več kakor 240 do 250 milijonov. Saj jih imamo. In živila so itak preveč pecceni. Zakaj se ne bi z indirektnimi davki nekoliko podražila?

* **Radi srbsko avstrijske trgovinske pogodbe** je bila v soboto v Belgradu prva skupna seja avstro-ogrskih in srbskih zastopnikov.

* **Nemški cesar Viljem** ne more živeti, če ne napravi od slučaja do slučaja kakšne večje nerodnosti. Odkar so mu v državnem zboru še ob času Bilowega kancelarstva očitali levite, je bil nekaj časa mir pred njegovimi govorancami in izjavami, s katerimi je «pretresal svet». Zlaj pa mu žilica ne dá več miru. Pred kratkim je začel zopet pridigati na barkah in te dni je napisal pismo, ki bi lahko imelo prav sitne posledice, če ne bi bili v Ameriki pametnejši od njega. Nasi citatelji vedo, da je bilo v Nikaragvi v srednji Ameriki nekaj kakor revolucija. Te srednje- in južnoameriške «revolucije» savadno niso nič drugega kakor osebni prepiri ljudi, ki hočejo ostati pri koritu, ali pa priti do njega. V zadnji revoluciji se je neki Mantez razglasil za predsednika Nikaragve in je svoj nastop naznanil tujim državam kakor velik cesar. Severoameriške združene države ne priznavajo Mantezovega predsedništva. Nemški Viljem pa je bil ves srečen, da more zopet enkrat izvršiti mednarodno-političen čin in je takoj pisal Mantezu kakor novemu manjšemu «kolegu». V ameriških krogih je bilo raditega veliko razburjenje. Toda vlada se je postavila na stališče, da je Viljemovo pismo zgolj formalna stvar, iz katere ne bo izvajala nobenih posledic. Vojne med Ameriko in Nemčijo torej ne bo, ampak Viljem se je brez potrebe malo blamiral.

* **Turški glavni poveljnik** v Albaniji Torgat Ševket paša je dal več Arnavtov, ki so tajili, da imajo skrito orožje, na ulici preteptati. Če se bo Turčija na ta način modernizirala, bodo tudi simpatije za Mladoturke kmalu splavale po vodi.

* **V Maroku** je zopet prav živo. Dne 11. t. m. je bil pri mestu Souk el Jemis boj med domačimi in francoskimi vojaki pod Fouradovim poveljništvom. D domačini so izgubili 70 mrtvih in 150 ranjanih. Po deželi se pridiga «svita vojna» zoper Francoze.

Slovencl, ne zablite družbe SV. CIRILA IN METODA!

Raznoterosti.

Nemški napredek. Kakor se čuje, je nek nemški učenjak na Svabskem iznašel neko snov (materijo), s katero vsakemu na lahek način nemški jezik in nemško mišljenje more vcepiti. Snov se imenuje «svabolin» ali bolj splošno «germanolin». Ta snov se vcepi dotičnim na jezik, na kar nastane večtedenska kriza, med katero okuženi samo črno-rdeče-zolto videti hočeje, oziroma se jim predstavljajo vsi predmeti le v teh barvah. Ko mine ta duševna nemoralnost, spregovorijo dotični v najlepšem nemškem jeziku ter dvigajo kakor obesneli roke, če čujejo kako nemskonacionalno pesem n. pr. De Wacht an Rhein. Poleg te napake ima pa manolin še to, da uniči infekciranim vid za druge kot nemške barve. Zato se ni bati, da bi nas Nemci tem potom potujčili, kajti mi hočemo videti nebo vedno le modre, livade vedno le zelene, in snežnike vedno le bele in sploh vse le v naravnih barvah.

Koliko je Nemcev na svetu? Večkrat se nespametno govori, da se pride z nemščino po celem svetu. Pa to je gorostasna neresnica, kajti na svetu živi nič manj nego 800 navodov, med katerimi pa Nemci niso prvi po številu. Največ je Kitajcev namreč 350 milijonov, potem Indijcev 210 mil. Angležev 125 mil. Rusov 90 mil. in sedaj se štejejo šele Nemci s 75 milijonov ljudi. Ker Nemci kaj radi navajajo, koliko da jih je in tudi svoji mladini vedno trobijo v glavo, da jih je toliko milijonov, storimo tudi mi narodno dožnost ter povejmo mladini prav mnogokrat, da je Slovanov dvakrat toliko kakor Nemcev. Številke so v tem oziru dobro vzgojilno sredstvo, zato hočemo še eno navesti. Ko bi bili vsi ljudje na svetu, ki jih je 1600. milijonov pomešani, bi našli med 100 ljudi komaj 5 Nemcev, ali drugače povedamo: vsi 20 človek bi bil šele Nемец! Torej na 100 ljudi pride le 5 Nemcev. Sedaj veste, da vas ni treba biti, dragi bralci, strah pred temi rogovileži!

† **Mesto zgorelo.** Kakor poročajo iz Halifaxa v Kanadi, je mesto Campelltown popolnoma zgorelo. 4000 ljudi je brez strehe. Campelltown je središče kanadske lesne trgovine. Velikanska skladišča lesa so zgorela. Zgorel je tudi en otrok. Škoda znaša okoli 20 milijonov K.

† **Bobnalo se ne bo več.** Vojna uprava se je odločila za to, da odpravi boben pri skupni

vojski. Vsaka stotinja bo imela v času vojne mesto bobnarjev po 4 trobentače, ker se dandanašnji ne bi mogli čuti signali z bobnom ter ker bobnarji ne morejo nositi in rabiti puške. Ti torej so bili izpostavljeni sovražniku brez orožja. Kaj, če bi odpravili še kaj več vojaškega.

† **Žalostna rodbinska drama.** Iz Pariza poročajo: V Verviersu je umorila neka žena svojo 16letno hčer in potem sama sebe. Ko je mož nesrečnice prišel domov ter videl trupla svoje žene in hčere, so mu le težko ubranili, da si ni končal življenja.

† **Tovarna pograna v zrak.** Iz Friedrichshofena poročajo, da je eksplodirala tamošnja tovarna Zepelinove družbe sa pripravljanje vodkovnega plina. Čela tovarna je zletela v zrak in je popolnoma razdejana. Mnoge delavcev je težko ranjenih, eden od njih smrtonesevarno.

:: Našim rodbinam priporočamo ::

Kolinsko cikorijo.



Lovske puške

vseh sestav, priznana delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba
Peter Wornig 52-4

družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško.
Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Varstvena znamka: „SIDRO“

Sinemet Capsici comp.,

nadomestek za 38

sidrov - pain - expeller

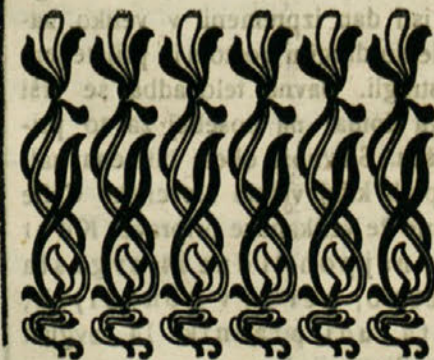
je vobče priznan kot izvrstno, bolečino tolažeče in odvajalno vmetenje pri prehlajenju i. t. d. Dobi se ga v vseh lekarnah za 80 v. K 1:40 in 2 K. Pri nakupu tega povsod priljubljenega domačega zdravila, naj se vzame le izvorne steklenice in škatlje z našo varstveno znamko „SIDRO“, kajti potem je gotovo, da se je dobil izvorni izdelek.

Dr. Bichterja lekarna pri „zlatem levu“
v Pragi
Elizabetna ulica števil. 5, nova.

Razpošiljatev vsak dan.

Vina

štajerska, dolenjska, goriška, vipavska, istrijska, dalmatinska, jamčeno pristna



ponuja po skrajno nizkih cenah

zadruga

282 52-83.

Agro-Merkur

r. z. z. o. z. v Ljubljani.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Akcijski kapital K 5.000.000.

Rezervni zaklad K 500.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 1/2 %

od dne vloge do dneva vzdiga.

☛ Kolodvorska cesta št. 27. ☛

Zamenjava in eskomptuje izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške in ženitninske kavelje. **Eskompt in inkasso menio. :: Borzna naročila.**

Prodaja vseh vrst vred papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Splicetu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno odplačevanje po K 8— za komad. 1 52—53

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanj na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10— za komad.